

ศูนย์วิเคราะห์เศรษฐกิจ
 ทีเอ็มบี

จัทาวิกฤตภัยแล้งปีแพะ (อาจ) ซ้ำเติมกำลังซื้อเกษตรกร

แท้จริงแล้วปัญหาภัยแล้งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นทุกปี ซึ่งประเทศไทยมีพื้นที่การเกษตรเสี่ยงแล้งบ่อยครั้งหรือแล้งซ้ำซากกว่า 3 ใน 4 กระจุกอยู่ในภาคอีสาน แต่ที่กลับมาประเด็นนำห้วงมากในปีนนี้ เนื่องจากตั้งแต่แรก เกษตรกรกำลังเผชิญอยู่กับปัญหาราคาพืชผลตกต่ำสุดในรอบ 5 ปี และตั้งแต่ที่สอง หากภัยแล้งมีความรุนแรง จะกลายเป็นสิ่งซ้ำเติม ดุดกำลังซื้อเกษตรกรให้ทรุดหนักลงไปอีกตามผลผลิตที่ลดลงมาก

จากข้อมูลของทางการ (18 ก.พ.58) ระบุว่า ระดับน้ำกักเก็บในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางอยู่ที่ร้อยละ 60 และร้อยละ 57 ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าระดับน้ำที่กักเก็บในช่วงเวลาเดียวกันของปี 2557 อีกทั้งระดับน้ำกักเก็บในปัจจุบันอยู่ในระดับใกล้เคียงกับปี 2548 ซึ่งเป็นปีที่ไทยประสบภัยแล้งรุนแรงที่สุด ทำให้หลายฝ่ายกังวลต่อปัญหาภัยแล้งที่อาจเกิดขึ้นรุนแรงในปีนนี้

ทั้งนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ทำการวิเคราะห์เชิงพื้นที่และประเมินว่าพื้นที่เกษตรใน 58 จังหวัด จำนวน 16.17 ล้านไร่ อาจประสบความแห้งแล้งในปี 2558 โดยแบ่งออกเป็นภาคอีสาน 12.61 ล้านไร่ ภาคเหนือ 1.50 ล้านไร่ ภาคกลาง 1.19 ล้านไร่ ภาคตะวันออก 0.81 ล้านไร่ และภาคใต้ 0.06 ล้านไร่ ซึ่งจะมียู 23 จังหวัดที่ต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษ

จากข้อมูลตั้งแต่ปี 2545 พบว่า ปัญหาภัยแล้งสร้างความเสียหายครอบคลุมพื้นที่ 53-71 จังหวัด มีพื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหายตั้งแต่ 0.5-13.7 ล้านไร่ คิดเป็นมูลค่าความเสียหายเฉลี่ยราว 357 บาทต่อไร่ ดังนั้น ศูนย์วิเคราะห์ฯ ประเมินว่าหากภัยแล้งในปี 2558 สร้างความเสียหายอย่างรุนแรงให้แก่พื้นที่การเกษตรจำนวน 16.17 ล้านไร่ อาจก่อให้เกิดความเสียหายคิดเป็นเม็ดเงินสูงถึง 5.8 พันล้านบาท นั่นหมายความว่าเกษตรกรทั่วประเทศจะมีรายได้ลดลงเกือบ 1 พันบาทต่อครัวเรือน หรือมีรายได้ลดลงเฉลี่ยรายละ 251 บาท

อย่างไรก็ดี แม้ว่าจะระดับน้ำกักเก็บในอ่างเก็บน้ำในปัจจุบันจะใกล้เคียงกับระดับวิกฤตภัยแล้งในปี 2548 แต่ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจไม่รุนแรงอย่างที่เคยเกิดขึ้นในปี 2548 เนื่องจากปริมาณน้ำฝนน่าจะกลับเข้าสู่ภาวะปกติในปีนนี้จากการคาดการณ์ของกรมอุตุนิยมวิทยา ทำให้สามารถช่วยบรรเทาปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเพาะปลูกได้ในระดับหนึ่ง และภาครัฐก็ได้เล็งเห็นถึงความเสี่ยงดังกล่าว จึงได้ประกาศมาตรการบรรเทาปัญหาภัยแล้งโดยเน้นสร้างรายได้และกระตุ้นการจ้างงานในชุมชน ตำบลละ 1 ล้านบาท จำนวน 3,052 ตำบล วงเงินรวมค่าบริหารจัดการ 3,174 ล้านบาท

ทางศูนย์วิเคราะห์ฯ ได้คำนวณออกมาเป็นเงินช่วยเหลือภัยแล้งสำหรับเกษตรกรต่อราย เฉลี่ยรายละ 133 บาท จะเห็นได้ว่าหากภัยแล้งส่งผลให้เกิดขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรงดังประเมินข้างต้น เม็ดเงินช่วยเหลือดังกล่าวอาจได้แค่เพียงบรรเทา แต่ไม่สามารถชดเชยผลกระทบจากวิกฤตภัยแล้งได้ ดังนั้น การเฝ้าติดตามสถานการณ์ภัยแล้งอย่างใกล้ชิด รวมทั้งการพิจารณาออกมาตรการช่วยเหลือ/กระตุ้นกำลังซื้อเพิ่มเติมของเกษตรกร จึงเป็นสิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการ